

Nota: Internet, recht op privacy, en auteursrechten

Samenvatting

Internet is een algemeen ingeburgerd goed geworden, maar ongelijk verdeeld: de digitale kloof bestaat nog steeds.

Dankzij breedbandinternet is het downloaden van (beschermde) muziek en films een normale praktijk geworden.

Dit heeft tot gevolg dat de klassieke markt voor deze goederen ingestort is. De inkomsten via heffing van auteursrechten zijn sterk afgenomen. Groen! is van mening dat artiesten vergoed moeten worden wanneer hun werken gedownload worden.

Sommige Europese landen, zoals Frankrijk, hebben maatregelen genomen om illegaal downloaden te bestraffen en om legale downloadplatformen te promoten (HADOPI). Hiervoor moeten er filters geplaatst worden en moeten internetgebruikers gecontroleerd worden, en dit gaat in tegen het recht op privacy.

We zijn niet te vinden voor deze repressieve (en inefficiënte) politiek en zijn voorstander van een "uitgebreide collectieve licentie", waarvoor per breedbandabonnement een vergoeding van enkele euro's betaald zou worden. Daardoor kunnen beheersorganisaties de auteurs- en naburige rechten terugvorderen bij de internetproviders.

Tegelijkertijd willen we de prijzen voor een internetabonnement beperken door deze op te nemen in de lijst van consumptiegoederen waarvoor een maximumprijs bestaat.

Ter inleiding

Een ieder heeft het recht om vrijelijk deel te nemen aan het culturele leven van de gemeenschap, om te genieten van kunst en om deel te hebben aan wetenschappelijke vooruitgang en de vruchten daarvan.

Een ieder heeft het recht op de bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortspruitende uit een wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk, dat hij heeft voortgebracht.

(uit de Universele verklaring van de Rechten van de Mens, 1948, Artikel 27)

Context

Het culturele consumptiepatroon is de jongste jaren sterk veranderd. Door de alomtegenwoordigheid van breedbandinternet, gsm's, portables en MP3-spelers¹ is downloaden iets heel gewoons geworden, vooral bij jongeren. We staan bovendien voor een nieuwe 'industriële revolutie' met de digitalisering van boeken, de 'e-books' en 'Google Books'².

Internet is een onmisbaar onderdeel geworden van het dagelijks leven van de meeste Belgen en de huidige regering ziet het als een politieke doelstelling om breedbandinternet voor iedereen beschikbaar te maken.

De traditionele markt voor CD's en film is ingestort. Hetzelfde valt te vrezen voor boeken en dag- en weekbladen. Als gevolg daarvan heeft de sector hun bronnen van inkomst proberen te diversifiëren, zoals concerten (waarvan de prijzen meer en meer onbetaalbaar worden) of de zogenaamde 'pay per view'.

Artiesten, auteurs, producenten, wetenschappers en de verenigingen die hun rechten beheren zien daarentegen hun inkomsten onrustwekkend dalen (7 à 8 % per jaar sinds 5 jaar al).

De geschiedenis toont aan dat illegale downloadplatforms (Napster, Torrent, streaming) elkaar op Internet opvolgen, en dat ze keer op keer door de nieuwe beveiligingsmaatregelen van de sector weten te breken.

Zolang illegaal downloaden technisch mogelijk is, zullen de legale downloadplatforms altijd moeite blijven hebben om enig succes te boeken, door de concurrentie. Dit blijkt nog maar eens in Frankrijk na de lancering van HADOPI.

Uiteraard is het mogelijk om internetverkeer te controleren (kijk maar naar China) en zo illegaal downloaden te bestraffen (zoals in Frankrijk), maar altijd:

- Ten koste van het elementaire recht op privacy.

¹ (Op basis van het Koninklijk Besluit van 17 december 2009 is een bijkomende taks verschuldigd bij de aankoop van USB sticks, settopboxen en externe harde schijven. De/een aantal van deze taksen zijn terug te vinden op:<http://www.auvibel.be/nl/203.html>),

² (In Frankrijk veroordeelde het Tribunal de Grande Instance de Paris op 18 december 2009 Google wegens auteursrechtsschendingen van Google Books door het massaal inscannen van (delen van) boeken. Google werd veroordeeld tot betaling van 300.000 EUR schadevergoeding. Google zal waarschijnlijk beroep instellen tegen dit vonnis of heeft dit al gedaan. In de Verenigde Staten werd een soortgelijk proces gestart. Google wenste een minnelijk akkoord te sluiten met de boekensector, dat zich thans blijkbaar aan overwegingen van mededingingsrechtelijke aard stoot. Het proces ligt, volgens de laatste nieuws, stil.)

- Ten nadele van de 'zwakkere' internetgebruikers (economisch, sociaal of cultureel achtergesteld) die niet over de technologische snufjes beschikken om de controles op het Internet te omzeilen.
- Ten koste van de inkomsten op het auteursrecht, want de 'zwarte' concurrentie blijft toch bestaan en de legale inkomsten dreigen op te drogen.

Internetproviders bieden ongelimiteerde abonnementen of onbepaalde capaciteit aan en maken zo illegaal downloaden mogelijk. Hun 'business model' is gebaseerd op de beschikbaarheid van culturele goederen waarvoor ze geen rechten betalen. Want zonder deze 'culturele goederen' kan er ook niets gedownload worden. Tegelijkertijd klagen Belgische consumenten en hun vertegenwoordigers over de te hoge prijzen van internetabonnementen. Voor een kwetsbaarder publiek kan de prijs van zo'n abonnement een rem betekenen op het gebruik van Internet.

De Federale Overheid, die net met de Start2surf@home-campagne gestart is, kan niet enerzijds gezinnen uitrusten met alle mogelijke materiaal en de verbinding om te kunnen downloaden en hen anderzijds gaan vertellen dat ze dat niet mogen doen...

Er zijn een hele reeks processen bezig waarin internetproviders lijnrecht tegenover auteursrechtenverenigingen staan. Op dit moment lijkt er nog geen enkele oplossing of uitweg in de maak. De juridische situatie is ingewikkeld, omdat de wet het illegaal downloaden bestraft omwille van het niet respecteren van het auteursrecht, maar de bevoegde controle-instanties treden niet op, omdat dit zeer onpopulair is.

Voorstellen

Groen! wil Internet écht voor iedereen beschikbaar maken. We verwerpen iedere maatregel die een inbreuk zou betekenen op het privéleven van internetgebruikers. We willen het auteursrecht veilig stellen, verbeteren en aanpassen aan de nieuwe situatie die ontstaan is door de technologische evoluties van de laatste jaren.

1. We stellen voor om een nieuw legaal kader te creëren, een "uitgebreide collectieve licentie" waarbij de internetproviders de auteursrechten zouden betalen aan de auteursrechtenverenigingen, onder toezicht van de Staat. Het zou gaan om een "bijdrage" van enkele euro's per maandelijks 'onbeperkt' abonnement. De 'light' abonnementen moeten deze bijdrage niet betalen.

Het gaat hier niet om een 'legale licentie' zoals voor een privé-kopie (bijdrage voor CD's en DVD's, voor MP3-spelers of kopieerapparaten). Bij zo'n "uitgebreide collectieve licentie" doen de beheersverenigingen geen afstand van hun auteursrecht, maar innen ze op een andere manier.³

³ (De reeds bestaande 'wettelijke licenties' zijn ingevoegd in de Wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten als vergoedingen gekoppeld aan uitzonderingen op het auteursrecht. Het betreft dus geen afstand van auteursrecht, wel een uitzondering op het auteursrecht waaraan een bijkomende forfaitaire inning werd gekoppeld.)

De “uitgebreide collectieve licentie” heeft het voordeel dat het juridische veiligheid voor de gebruikers combineert met de zekerheid voor de artiest dat hij een vergoeding krijgt via de geleverde bijdrage. Dit model wordt op dit moment overwogen in de Scandinavische landen en in Canada.

2. Groen! wilt de huidige wetgeving aanpassen in verband met ‘legale licenties’ (privé-kopie) zodat de modaliteiten in verband met het vastleggen van de tarieven niet meer tot de discretionaire bevoegdheid van de Minister behoren. Sommige bepalingen uit de huidige Koninklijke Besluiten zouden omgezet worden in een wet die de jaarlijkse inkomsten van de auteursrechtenverenigingen vastlegt.
3. We stellen voor om de wet te wijzigen die de taken en missie van de Algemene Directie Controle & Bemiddeling van de FOD Economie definieert. Door deze wijziging zou de ADCB niet meer de controle en bestraffing van downloadpraktijken op zich nemen (wat ze nooit gedaan heeft), maar zou ze de instantie worden die anoniem en onafhankelijk het internetverkeer in België zou analyseren, via een peiling van het downloadgedrag. De dienst zou op die manier bijdragen aan de objectivering van het downloaden en dus ook aan de verdeling van toekomstige rechten.
4. Om de digitale kloof te verkleinen en opdat de heffing van deze nieuwe rechten niet door de gebruiker zou moeten worden betaald, zullen we op hetzelfde moment een wetsvoorstel indienen als aanpassing van de prijzenwet van 1945, door Internetabonnementen toe te voegen aan de lijst van onmisbare consumptiegoederen die een maximumprijs moeten krijgen.

Benoit Hellings, senator Ecolo

Freya Piryns, senator Groen!